

Posudek na bakalářskou práci

Název: Etnografický výzkum fotbalového týmu na vesnici

Autor: Kristýna Svobodová

FHS UK, Praha 2015, 70 s.

Téma bakalářské práce Kristýny Svobodové rozvíjí bádání v oblasti antropologie současné vesnice. Zaměřuje se na vybraný fenomén – a to na vesnický fotbal. Na základě terénního výzkumu a polostrukturovaných rozhovorů nabízí autorka vhléd do povahy a významu této typické vesnické „záležitosti“, resp. mohli bychom uvažovat o typické vesnické instituci, která má svůj normativní a vztahový rámec (tzn. představuje způsob jednání a vztahů).

Úvahy na dané téma otevírá kapitolou, která se věnuje povaze vztahů na současné vesnici. Dominantně a správně vychází z textu Kanderta. Zároveň je třeba si uvědomit, že jistá míra kontextualizace jeho nálezů by ozřejmila některá pro čtenáře překvapivá sdělení (např. s. 3). Upozornila by na jistou specifičnost Kandertova terénu a limity generalizace. Možnost zobecnění by pak jistě podpořila práce s dalšími Kandertovými texty. V tomto smyslu by mohl být užitečný i Kandertův text o zájmových sdruženích na vesnici.

Druhým teoretickým pilířem práce je kapitola o fotbalu jako hře a sportu. Tato část je klíčová pro následné úvahy autorky o povaze hry/sportu = fotbalu v rámci lokálního společenství. Rozhodně pokládám také za důležité, že je v rámci textu zdůrazněna organizovanost českého lokálního fotbalu. Možná, že by již v této části mohly být více rozpracovány otázky organizační struktury uvnitř lokálního fotbalu, způsoby financování a komunikace, tedy podstaty vesnického fotbalu jako zájmové, sportovní, reprezentativní a společenské organizace (Bedřich, Černý, Sekot).

Data pro zvolený úkol získala Kristýna Svobodová na základě výzkumu v lokalitě Kostelec. Její popis metodologie je důkladný. Někdy dokonce autorka zvažuje kategorie, které v kontextu jejího výzkumu nejsou relevantní (např. heterogenita vzorku), naopak za diskusi v rámci obhajoby by stála otázka anonymizace vzorku (s. pasáž s. 20). Více bych se ráda také v rámci metodologie dozvěděla o pozici samotné autorky ve vztahu k tématu a fotbalovému týmu. To také může být tématem při obhajobě.

Vlastní nálezy autorky jsou prezentovány ve třech velkých kapitolách. Kristýna Svobodová začíná svůj popis u zázemí fotbalového oddílu. To vidí ve čtyřech oblastech: materiálním zázemí; historii oddílu; zájmové preferenci jednotlivců; sociálních vztazích. Je otázka, zda všechna tato témata spolu významněji souvisí, a zda nebylo možno o nich uvažovat v jiném pořadí a na jiném místě, než je uvedeno. Ve své podstatě se jedná o otevírání řady důležitých témat, která jsou ale spíše jen ochutnávkou (to je venkoncem tak trochu přítomno i v dalších kapitolách). Je to např. zřejmé u části o prostoru. Sympatické je, že pro jeho představení autorka využívá Lynchův teoretický rámec. Je ovšem škoda, že tento teoretický rámec nepomáhá objasnit povahu a význam fotbalového hřiště pro hráče, činovníky, fanoušky a diváky. Navíc řada témat se opakuje v další kapitole a čtenář neví proč. Možná by dané kapitole pomohlo úvodní slovo, v němž by autorka vysvětlila logiku textu. Zároveň nelze této části upřít její zábavnost, cit pro data a jejich prezentaci a snahu být v dialogu s literaturou. Další dvě kapitoly se věnují fotbalu jako hře, resp. sportu, jeho vlastní organizaci, a to ve dvou rovinách: v rovině normy a v rovině akce. Je otázka, do jaké míry toto rozdělení bylo produktivní jak s ohledem na pozornost čtenáře, tak s ohledem na využívání dat (v obou

kapitolách převládají data z rozhovorů). Nicméně obě kapitoly pokládám za přínosné. Autorka podle mne identifikuje klíčové kategorie, které zakládají lokální fotbal. To jsou podle mne kategorie *srdce* a *kontinuity*, tedy kategorie odrážející vztah k fotbalu a lidem v lokalitě. Zajímavé je, že kromě těchto rejstříků, čerpají informátoři i z rejstříků moderního a globalizovaného světa, když hovoří např. o fotbalovém vzdělání, nutné disciplíně, vzorech vrcholového sportu atd., které se však nedostavují.

Autorka ne vždy dobře zachází se slovníkem, a to jak v rovině odborné, tak i obecné. Např. když mluví o *veřejném životě*, jistě myslí i *život společenský* (s. 5). Nejvíce jsem ale uvažovala o užití pojmu *socializace* a *socializační charakter* aktivit (s.6 a násl.). Autorka podle mne spíše hovoří o *sociabilitě*, resp. o *integraci*. Neklade zde přece důraz na přejímání /učení se hodnotám, normám atd. dané kultury, ale spíše na navazování a utužování vztahů (družnosti). Pojem *socializace* podle mne ne zcela vystihuje popisovaný jev, byť je zjevné, že ho autorka přejímá ze slovníku Sekota. Také bych doporučila používat pouze jeden termín označující *informátora/respondenta*. Pojem *vesnický ples* bych spíše nahradila užívanějším termínem *vesnická zábava*. (s. 7), byť pojem vesnický ples je na internetu a odborné literatuře také frekventovaný. Slovo *vyhranit* je obvykle používáno v jiném smyslu než na s. 8. Slovo *střetávat se* bych asi nahradila *setkávat se* s. 31.

V soupisu literatury chybí v textu klíčový citovaný titul – Sekot 2008. Autorka chybí v citacích.

Předkládaná bakalářská práce je založena na systematickém výzkumu. Text potvrzuje, že autorka vytvořila veliké penzum dat, která chtěla představit a dát do dialogu s odbornou literaturou, kterou znala. Za to jí patří velká chvála. Na druhou stranu se překvapivě zdá, že ji tato pracovitost způsobila trochu i potíže. Ukázalo se, že lokální fotbal je totální kulturní jev, který má schopnost zasáhnout do sociální reality na mnoha úrovních. Bylo by dobré precizněji o těchto úrovních uvažovat a v rámci bakalářské práce sledovat jen jednu z nich. Jen tak dojde k vyčerpání tématu, teoretickému vytěžení a posunutí poznání.

Práci oceňuji zejména po stránce tvorby dat a snahy propojovat data s teoretickou literaturou. Čtenář se rozhodně něco dozvídá!!! Přešlapy v oblasti formální chápou jako mladickou uspěchanost. Práci doporučuji k obhajobě. Hodnotím ji jako velmi dobrou.

V Praze 2. 6. 2015

Dana Bittnerová